

NY SVENSK FISKERITIDSKRIFT

ORGAN FÖR SVENSKA FISKAREFÖRBUNDET

UTGIVARE: FISKERIINTENDENTEN DR. N. ROSÉN, GÖTEBORG.

Nr 23

1 DECEMBER

1931

Vid återgivande av artiklar i denna tidskrift skall tidskriften angivas som källa.

Minimimått å lax vid Skåne-kusten.

För närvarande föreligger förslag om införande av ett för hela landet gällande minimimått å lax av 50 cm. Oberoende härav ha under innevarande höst hållits sammanträden för prövning av förslag till nya länsbestämmelser för lax- och laxöringfisket vid Skåne-kusten och i de där utfallande åarna, därvid bl. a. även upptagits 50 cm. minimimått å lax. Mot ifrågavarande minimimått ha emellertid en stor del Skåne-fiskare kraftigt protesterat, under förmenande av, att de härigenom komme att berövas en säker inkomstkälla. I samband med undersökningar över laxens biologi i östersjöområdet med dess laxälvar, varöver i en nära framtid redogörelse kommer att avlämnas, har jag även haft anledning beakta frågan om minimimått för lax och dess praktiska betydelse och vill häröver anföra följande.

Laxfisket vid Skåne-kusten är som bekant så gott som uteslutande förlagt till våren, närmare bestämt månaderna april och maj. En stor del lax erhålles dessutom redan i mars och en ringa del även i juni. Huvudparten av denna lax fångas vid Skånes södra och sydöstra kust. Överhuvudtaget pågår det viktigaste laxfisket i södra Östersjön under årets kallare delar såväl under våren som under hösten och vintern. Detta beror dels på att, med undantag av Mörumsån och de baltiska laxälvarna, någon mera betydande laxälv ej finnes vid södra Östersjön, varför således någon fångst av lax, som under sommaren närmar sig älvarna för uppvandring, knappast existerar. Dels beror det även på att laxen under den kallare årstiden och särskilt under hösten och våren tydligen drager sig mera mot kusterna eller håller sig nära vattenytan över sluttningarna mellan grundare och djupare bottenområden, medan den under sommaren och delvis även under vintern sannolikt uppehåller sig på djupare vatten och möjligen ej heller stimvis, vilket man nästan kan säga om dess uppträdande under vår och höst.

Laxens tillväxt i havet är som bekant mycket kraftig. Efter 1 havsår äro längd och vikt 45—55 cm. och 0.5—1,5 kg., efter 2 havsår 70—85 cm. och 4—7 kg., efter 3 och 4 havsår 90—120 cm. och 8—20 kg. Enär tillväxten huvudsakligen är förlagd till sommaren, kommer den lax, som fångas i södra Östersjön

och särskilt vid Skånekusten att bestå av sådana laxar, som mer eller mindre fullständigt avslutat sin första, andra och tredje tillväxtperiod i havet, och som därför fördela sig på tre olika, skarpt skilda storleksgrupper.

Antalet vid Skåne-kusten under olika år uppmätta laxar, fördelade på olika längdgrupper.

L ä n g d i c m.		
34—64	65—90	91—120
Sannolika antalet år i havet.		
1	2	3—4
571 st. 58,5 %	378 st. 38,7 %	27 st. 2,8 %
Härav längd i cm.		
34—49	50—64	
448 st. 78,5 %	123 st. 21,5 %	

Att så är fallet för Skånes vidkommande framgår av närstående summariska tabell, där siffrorna hämtats dels från O. Nordqvist,¹⁾ dels sammanställts efter av fiskerintendenten Hessle och vederbörande tillsyningsmän insamlade och genom byråchefen Andersson välvilligt överlättna uppgifter.²⁾ Huvudparten av den fångade laxen har emellertid en längd av 45—50 cm., en stor del därjämte 75—85 cm., medan blott sparsamma större laxar erhållas. Dessa storleksgrupper motsvara därför laxar med 1, 2 och 3 à 4 havsår. Orsaken till att i allmänhet smålaxen är i stor majoritet skall här nedan närmare beröras.

Det ovannämnda föreslagna minimimåttet å 50 cm. skulle följaktligen omöjliggöra fångst av större delen av laxarna med 1 havsår, men tydligen ej alla eftersom 123 st. eller omkring 21,5 % av dessa äro längre än 50 cm. Frågan är nu, vilken inverkan på laxfisket och laxbeståndet ett dylikt skonande av den mesta smålaxen skulle få. Innan vi söka besvara den frågan, är det nödvändigt att göra klart för oss, varifrån den vid Skåne-kusten fångade laxen härstammar.

Ovan nämndes, att i södra Östersjön endast funnos ett fåtal större laxälvar. De flesta dylika finnas omkring norra delarna av Östersjön, i nordliga Sverige och Finland. Då emellertid i södra delarna av Östersjön fångas avsevärt mera lax än i de norra delarna, måste detta tydligen bero på att laxen från de nordliga laxälvarna till mycket stor del vandrar ned till Östersjöns sydligare delar. Detta kan numera genom de resultat som erhållits vid märkningar,³⁾ ålders-

¹⁾ O. Nordqvist, Die Längenmasse von in der südlichen Ostsee gefangenen Lachsen. — Cons. Perm. Intern. p. l'Explor. de la Mer. Rapports. Vol. IX.

²⁾ Av utrymmesskal ha primärtabellerna här ej kunnat medtagas.

³⁾ G. Alm, Resultaten av laxmärkningarna i Sverige åren 1924—1926. Ny Svensk Fiskeritidskrift, 1931.

undersökningar¹⁾ och laxfångststatistiken²⁾ anses vara fullt bevisat. Att även den vid Skåne-kusten fångade laxen till mycket stor del härstammar från de laxälvar, som utmynna i Östersjöns nordliga delar och av skäl, som det nu delvis skulle föra för långt att ingå på, sannolikt huvudsakligen från de svenska laxälvarna framgår av följande. Undersökningar över det antal år som laxen lever i älven före utvandringen till havet³⁾ ha visat, att detta i stort sett stiger successivt ju längre mot norr ifrågavarande laxälv är belägen. Av mig häröver gjorda beräkningar ha givit vid handen, att, om hänsyn tages till våra i Östersjön utfallande laxälvars olika laxtillgång, 1/4—1/3 av samtliga från dessa älvar utvandrande laxar böra ha levat två år och 2/3—3/4 tre eller flera år i älven.

Laxens ålder vid Skåne-kusten, fördelad på antalet älv- och havsår.

Antal år i älven	Antal år i havet				Summa	%
	1	2	3	4		
1	1 0,3 %	—	—	—	1	0,2
2	101 30,3 %	121 37,7 %	6 42,9 %	2	230	34,3
3	214 64,3 %	185 57,6 %	8 57,1 %	—	407	60,7
4	17 5,1 %	15 4,7 %	—	—	32	4,8

De vid Skåne-kusten fångade och undersökta laxarna utvisa nu ungefär motsvarande fördelning med hänsyn till antalet år i älven. Särskilt gäller detta smålaxen. Av 333 st. vid Skåne-kusten fångade och av mig undersökta laxar med 1 havsår ha nämligen, såsom av tabell 2 framgår, 30,6% levat 1 och 2 år och 69,4% 3 och 4 år i älven före sin utvandring. Bland de samtidigt fångade undersökta laxarna med 2 havsår eller 321 st. är antalet laxar med 3 och 4 älvår lägre eller 62,3%, och bland de få, endast 16 laxarna med 3 och 4 havsår, ha hälften varit blott 2 år i älven. Denna förskjutning mot 2 älvår, ju flera år laxen levat i havet och därefter inkommer till Skånekusten, beror säkerligen på olika orsaker. Den sannolikaste är dock att under sitt andra havsår börja redan en del av de laxar, som härstamma från de nordligare östersjöälvarna, och som alltså flertalet levat 3 år i älven, att draga sig uppåt mot mellersta Östersjön bort från dess sydligare delar. Troligen är detta framförallt sådana laxar, som under sitt tredje havsår skola uppvandra i älvarna för lek, medan de laxar,

^{1—2)} Chr. Hessle, Några iakttagelser rörande blanklaxen vid Gotland. Svensk Fiskeritidskrift, 1923.

G. Alm, Der Lachs und die Lachszucht in verschiedenen Ländern. Archiv f. Hydrob. B. XIX, 1928.

³⁾ N. Rosén, Undersökningar över laxen och laxfisket i Norrbottens län. Medd. K. Lantbrst. N:o 208, 1918 samt Om laxen och laxfisket i Västerbottens län. Ibidem N:o 214, 1918.

G. Alm, Laxen och laxfiskets växlingar i Mörrumsån och andra östersjöälvar. Ibidem. N:o 252, 1924.

som först under sitt fjärde havsår skola anträda sin lekvandring ännu ett år stanna kvar. Bland dessa senare böra emellertid på grund av den åtminstone i flera fall konstaterade omvända korrelationen mellan uppehållstid i älv och hav före första leken, laxar med blott 2 älvår utgöra en större procent än bland de laxar som redan tidigare bli lekmogna. Härigenom måste tydligen hos de vid Skåne-kusten efter 2 år i havet fångade laxarna procenten laxar med 2 älvår stiga. Och bland de sparsamma laxarna med 3 eller flera år i havet bör denna ökning av antalet laxar med 2 älvår ytterligare komma fram. En mycket stor del av Norrlandslaxen måste nämligen nu vara borta, medan däremot den Mörumsälax, som skall uppvandra för lek och som huvudsakligen har 2 älvår, alltjämnt bör finnas kvar.

Antagligen strövar även laxen under sitt andra havsår mera omkring i de södra och mellersta delarna av Östersjön. Märkningar av laxungar i Indals- och Ångermanälvarna¹⁾ ha nämligen visat, att dessa laxar efter 2 och 3 havsår återfångats på vitt skilda platser i södra Östersjön, medan alla som återfångats efter 1 havsår tagits i de västligaste delarna (Skåne, Danmark och Pommern). En del av de laxar, som vid slutet av sitt andra havsår uppträda vid Skåne-kusten, kunna sålunda, under antagande av att laxen från de sydligare östersjöälvarna för ett liknande liv, härstamma från exempelvis de baltiska laxälvarna, där flertalet laxar sannolikt ha blott 2 älvår.

Dessa båda förhållanden, laxens successiva anträddande av sin lekvandring mot norr och dess måhända större rörlighet under sitt andra och tredje havsår, förklara sålunda såväl att vid Skåne-kusten laxar med 2 och flera havsår fångas i mindre mängd än sådana med 1 havsår, som även att bland de förra procenten laxar med 2 älvår är högre än bland de senare.

Det faktum att bland de vid Skåne-kusten även efter 2 års vistelse i havet fångade laxarna så många exemplar med 3 älvår dock alltjämt finnas kvar synes emellertid tala för, att denna lax till mycket stor del utgöres av Norrlands-lax d. v. s. av samma slags laxar, som fångas härstädes efter 1 års vistelse i havet. Den övervägande delen av dessa laxar med 2 havsår har därför säkerligen 1 år tidigare varit inne vid Skåne-kusten men då undgått fångstredskapen. Men härav bör även följa, att ju färre laxar med 1 havsår som fångas därstädes, desto flera laxar med 2 havsår komma under följande år in mot samma kuster. Detta förhållande torde vara obestridligt, även om såsom ovan framhållits en stor del av dessa laxar, som härstamma från de nordligare östersjöälvarna, lämna trakten redan under sitt andra havsår.

Ett skonande vid Skåne-kusten av ett större antal laxar med 1 havsår, exempelvis alla dylika under 50 cm:s längd, bör följaktligen våren därpå innebära en ökad fångst av större laxar med 2 havsår. Storleken av denna ökning är givetvis omöjligt att bestämt förutsäga, men några siffror härvid kunna dock tjäna till ledning. Av Roséns och mina pågående undersökningar över laxens

¹⁾ G. Alm, 1931 I. c.

ålder m. m. framgår, att den i Norrlandsälvarna för lek uppgående laxen vanligen till omkring 1/3 utgöres av laxar som levat 2 — några blott 1 — år i havet och vilka alltså uppvandra under sitt tredje eller redan andra havsår, medan de återstående 2/3 levat fulla 3 år i havet och tidigast uppvandra under sitt fjärde havsår. Ovan ha vi utgått från, att av de vid Skåne-kusten efter 1 havsår inkommande laxarna, de laxar, som skola uppvandra under sitt tredje — och naturligen även de som skola uppvandra under sitt andra havsår — när de mot sommaren lämna kusterna, draga sig norrut mot mellersta Östersjön, medan de laxar, som först under sitt fjärde havsår skola uppvandra, ännu stanna kvar i södra Östersjön. Jämfört med den nyssnämnda uppvandringsåldern i älvarna skulle sålunda 2/3 eller låt oss säga blott hälften av de nyssnämnda smålaxarna stanna kvar i södra Östersjön och efter sitt andra havsår åter komma in mot kusterna därstädes. Av denna återstående hälft har möjligen en mindre del, 25 à 30%, antingen gått under av olika orsaker eller vandrat till andra trakter av södra Östersjön (jmf. ovan) Den återstående delen eller c:a 1/3 av det ursprungliga antalet laxar med 1 havsår skulle emellertid, då de levat 2 år i havet, åter komma in mot Skåne-kusten och där kunna fångas.

Även med en sådan relativt ringa — och säkerligen lågt räknad — återfångst skulle dock på grund av laxens hastiga tillväxt erhållas ett gott utbyte. Mot exempelvis 100 laxar med 1 havsår skulle nämligen nästa år svara c:a 35 laxar med 2 havsår. Medelvikten hos dessa är 1,2 resp. minst 5 kg. I ena fallet skulle alltså erhållas 120 kg. i senare fallet åter 175 kg. lax, vilken därjämte på grund av sin storlek även betingar ett högre pris per kg. För fiskarena skulle därför ett skonande av smålaxen genom införande av minimimått å 50 cm. säkerligen innebära påtagliga fördelar, fördelar, som ingalunda torde upphävas genom det förhållandet, att det i vissa undantagsfall synes vara svårare och besvärligare att fånga den större än den mindre laxen.

Men skonandet av smålaxen innebär även andra stora fördelar. Vi räknade ovan med att hälften av smålaxen under sitt andra havsår lämnar Skåne-kusten och till större delen drager sig mot norr för att under sitt tredje och delvis redan under samma år i havet uppvandra i älvarna för lek. Under sin färd mot norr blir en del av denna lax givetvis uppfångad, framförallt vid Gotland, men detta sker huvudsakligen först under hösten av det andra havsåret, då laxen sålunda redan uppnått en vikt av 4 à 5 kg. Även gotlandsfisket bör därför, vilket redan Hessle i ovan citerade arbete framhållit, få nytta av att smålaxen vid Skåne-kusten skonas.

Slutligen torde man även kunna räkna med att åtskilliga av dessa skonade laxar uppnå sina lekplatser i älvarna och bidra till att trygga fortplantningen, en sak som ju i längden bör återverka förmånligt även på laxtillgången vid Skåne-kusten. Alla parter, icke minst Skåne-fiskarena, böra sålunda ha nytta av att smålaxen skonas genom införande av det föreslagna minimimåttet å 50 cm.

Gunnar Alm.

Ett för strömmingsfisket vid mellersta östersjö- kusten viktigt lagförslag.

Inom justitiedepartementet har utarbetats ett förslag till tillägg till 3:dje paragrafen av lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896 av följande lydelse:

»I Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar och Blekinge ävensom Gotlands län må strömmingsfiske med garn (skötar) inomskärs idkas av varje svensk undersåte i det vatten, som har ett djup av minst tio meter och finnes på större avstånd än etthundraåttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager; dock gälle härvid följande undantag:

utan strandägarens samtycke må garn ej utsättas i en sammanhängande sträcka till större längd än fyrahundra femtio meter eller med mindre avstånd mellan skilda garnsträckor än tvåhundra meter, ej heller, så länge strandägaren nyttjar av honom behörigen utmärkt notvarp, närmare detta än trehundra meter;

strömmingsfisket vare strandägaren förbehållet

i Slätbaken och Merumsfjärden innanför en linje, som tänkes dragen över smalaste delen av Ettersundet och Pålsundet;

i Valdemarsviken innanför en linje, som tänkes dragen där kortaste avståndet är mellan Stora Ålö och Kvädö,

i Syrsan och Bågviken samt Gudingefjärden innanför linjer, som tänkas dragna dels över smalaste delen av sundet mellan Björkö och fastlandet, dels från Björkö södra udde till sydligaste udden av Lilla Rätö, dels ock från västligaste udden av sistnämnda ö till närmaste ställe på fastlandet, samt

i Gamlebyviken och Lucernafjärden innanför en linje, som tänkes dragen rätt åt söder från södra udden av Gränsölandet.»

Från flera olika håll har ju sedan länge framhållits, att den nuvarande fiskerättslagen särskilt beträffande strömmingsfisket i skärgårdarna vid mellersta ostkusten icke stode i överensstämmelse med rådande sedvanor beträffande detta fiske. Detta beaktades också i det förslag till revidering av fiskerättslagen, som utarbetades av kammarrådet Dufwa 1924. Enligt Dufwas förslag skulle strandägarnas enskilda fiskerätt även inomskärs begränsas till området innanför den s. k. 180-meterslinjen, varigenom alltså strömmingsfisket i skärgårdarna överallt skulle vara fritt för en var utanför nämnda gränslinje. Detta förslag rönste ju — och detta säkerligen med rätta — en ganska skarp kritik framför allt därför, att förslaget ej ansågs bereda tillräckligt skydd åt strandägarnas berättigade intressen beträffande det av dem företrädesvis bedrivna fisket. Även om alltså Dufwas förslag icke ansågs kunna läggas till grund för ny lagstiftning beträffande strömmingsfisket i Östersjöns skärgårdsområde, hade dock den av honom presterade utredningen av fiskerättsförhållandena visat, att den nuvarande lagstiftningen rörande detta fiske var otillfredsställande. 1928

års riksdag anhöll därför i skrivelse till Kungl. Maj:t om ny utredning i syfte att klarlägga, vilka åtgärder som vore erforderliga för reglerande av förhållandena rörande strömmingsfisket å vissa delar av rikets ostkust.

Det är denna utredning, vilken utförts innevarande år, och vid vilken justitiedepartementet biträts av fiskeriintendenten Chr. Hesse och hovrättsassessor C. Romberg, som ligger till grund för det nu framlagda lagförslaget.

I den promemoria, som åtföljer lagförslaget, framhålles, att utredningen visat, att utefter hela den kuststräcka, som undersökningen omfattat d. v. s. kusten av Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Blekinge och Gotlands län strömmingsfiske med skötar inomskärs i regel ansetts fritt för en var. I Uppsala och Gotlands län gives intet undantag från denna regel och i Blekinge är det endast städerna Karlskrona och Karlshamns vattenområden och dessutom ännu ett litet område, som helt nyligen avstängts för främmande strömmingsfiskare. Även i Stockholms och Södermanlands län är det endast i undantagsfall och företrädesvis i tränga vatten med ringa skötfiske, som strandägarna helt förbehållit sig strömmingsfisket. I Kalmar läns skärgårdar är ävenledes inom de flesta områden strömmingsfisket helt fritt, eller tillåtas där åtminstone närboende att fiska med skötar på annans vatten. Också i Östergötland härskar tydligen i stort sett samma förhållanden. Inom stora delar av detta läns skärgård har sålunda av allt att döma skötfisket av ålder varit fritt för en var, ehuru strandägarna här flestades och särskilt under de senaste tjugo åren gjort anspråk på ensamrätt till skötfisket. Tydligt är emellertid å andra sidan att såväl i Kalmar län som i Östergötland områden finnas, där sannolikt något fritt skötfiske aldrig existerat. Detta är framför allt fallet beträffande de långt inskjutande mer eller mindre slutna vikar, som äro så typiska för denna kuststräcka. Åtminstone en del av dessa områden nämligen inre delen av Gudingen, Syrsan och Bågviken, Valdemarsviken, Slätbaken och Merumsfjärden hava också enligt förslaget undantagits från lagens tillämpning.

I promemorian lämnas även en historik över lagstiftningen beträffande strömmingsfisket, varav bl. a. framgår, att den äldre lagstiftningen bättre än den nuvarande avpassats efter de faktiska förhållandena rörande detta fiske. Enligt vår äldsta fiskerilag nämligen 1766 års fiskeristadga var sålunda strömmingsfisket, där det var av någon ymnighet, även inomskärs i stort sett fritt för en var, och är det först den nu gällande lagen, som — i vissa avseenden emot de för densammas redigering utsedda sakkunnigas förslag — erhållit en avfattning, som särskilt beträffande strömmingsfisket kommit att strida mot tidigare och i stort sett allt fortfarande gällande rättsuppfattning.

Den uppgift det här gällt att lösa, nämligen utformande av bestämmelser, som å ena sidan medgäve skötfiskarena att någorlunda fritt röra sig inom skärgårdarna men å andra sidan tillförsäkrade strandägarna betryggande skydd för det fiske, som av ålder varit knutet till strandrätten nämligen fjällfisket och notfisket, har givetvis icke varit lätt. Strandägarna torde emellertid ha all an-

ledning att känna belåtenhet med förslaget, då deras intressen synas ha väl beaktats. Genom bestämmelsen om att 180-meters gränsen under alla förhållanden skall respekteras, kommer ju i praktiken alla eller åtminstone de flesta vikar och sund av mindre bredd än omkring 400 m. att undantagas från det fria strömmingsfisket. Då det dessutom enligt förslaget skulle stipuleras, att skötar icke få sättas inom område med mindre djup än 10 m., blir ju dessutom i de flesta fall ett ganska brett vattenbälte utefter stränderna helt förbehållet strandägarna, vilket givetvis är av betydelse bl. a. för effektivt skyddande av fjällfisket. Ävenledes torde de föreslagna bestämmelserna till skydd för strandägarnas notfiske vara ägnade att helt avvärja intrång på detta fiske. Betydelsefull i detta hänseende är icke blott bestämmelsen om att skötar icke få sättas närmare notvarp än på ett avstånd av 300 m. därifrån, utan också stadgandet, att minsta avståndet mellan skilda skötsträckor skall vara 200 m. Härigenom förhindras ju nämligen, att notvarp eller hela fjärdar bli avstängda genom allt för tätt utsatta skötsträckor.

För att fiskare skall vara skyldig att respektera notvarpen fordras enligt förslaget dels, att strandägaren verkligen nyttjar varpet dels, att han behörigen utmärkt det. Beträffande sättet för notvarpens behöriga utmärkning har föreslagits en kungörelse av följande lydelse:

»Utmärkning av notvarp skall för att hava den verkan, som avses i 3 § andra stycket lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske, sådant detta lagrum lyder enligt lag denna dag (nr), ske medelst anbringande av ett upprättstående kors, där noten utlägges, och en rödmålad påle, där noten uppdrages. Korsmärkets tvärträ skall befinna sig minst en och en halv meter över vattnets eller isens yta, och pålen skall hava en höjd av minst två meter samt vara tydligt skönjbar från sjösidan.»

Genom ett föreslaget tillägg till 17 § i fiskerättslagen skulle vidare rättelse genom K. B. kunna vinnas, om notvarp blivit oriktigt utmärkt till läge eller sträckning eller hålles utmärkt å sådan tid av året, då det ej nyttjas.

Att de föreslagna bestämmelserna även ur strandägaresynpunkt kunna sägas vara tillfredsställande framgår bl. a. därav, att till justitiedepartementet från ett flertal strandägare ingivits skrivelser, vari uttalas önskvärdenheten av att, om skötfisket inomskärs blir fritt för en var, detta endast måtte gälla utanför 180-meterslinjen och på mera öppna fjärdar, under villkor att notvarpen respekteras. De föreslagna bestämmelserna äro alltså i stort sett överensstämmande med dessa av strandägarna uttalade önskemål.

För de fall, då strandägaren med uteslutande av andra fiskare efter den 1 januari 1897 men före den 1 januari 1932 själv eller genom annan tillgodogjort sig skötfisket efter strömning men genom den nu föreslagna lagändringen måste lida visst intrång i detta fiske, föreslås, att lagen om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt den 22 juni 1928 även skall äga tillämpning inom här ifrågakommande områden.

För skötfiskarnas vidkommande betecknar ju förslaget en betydande lättning i det osäkerhetstillstånd, varunder de hittills inom åtskilliga delar av vår vidsträckta skärgårdskust måst bedriva sin näring. Även om förslaget antages, blir visserligen deras rörelsefrihet i skärgårdarna långt ifrån obegränsad, men de få dock möjlighet att följa strömningen på dess vandringar från fjärd till fjärd och bliva ej som nu lagbrytare, om de vid storm sätta sina redskap i lä för de yttersta kobbarna och skären.

Förslaget har nu skickats ut på remiss till åtskilliga myndigheter, och är det att hoppas, att så väl dessa som riksdagen, dit väl proposition i ärendet kommer att avlätas, komma att ställa sig välvilliga, så att vi äntligen få fred och arbetsro i de skärgårdsområden, där redan länge nog till följd av vår nuvarande bristfälliga lagstiftning split och ofrid varit rådande.

C—e.

Om utvecklingen av Chironomus.

På grund av den stora betydelse Chironomus-larverna spela som fiskföda i våra sötvatten bör en nyligen offentliggjord undersökning av dr *Horst Potonié* rörande utvecklingen av *Chironomus plumosus* kunna påräkna intresse ur fiskerisynpunkt. Här skall en sammanfattning av resultatet lämnas.

Utvecklingen av *Chironomus plumosus* från äggets kläckning till omvandlingen till färdig insekt tager i sjöar en tid av ett helt år.

Från våren till in på hösten — ej blott under en begränsad tid mot slutet av sommaren — bildas ett tillräckligt antal färdiga insekter (av *Chironomus*) för att kunna ombesörja fortplantningen genom äggläggning. Larver kläckas således oavbrutet, vilket har den stora betydelsen för sjöns biologi, att vid svärmtiden någon genomgripande förändring i tätheten av larverna på sjöns botten ej uppstår.

Det är möjligt, att flera generationer av *Chironomus plumosus* kunna bildas under ett år i grunda vatten med gynnsam vattentemperatur, men det är ej sannolikt, att så sker. Att nykläckta larver kunna uppträda flera gånger under ett år är ej bevis för att det rör sig om flera på varandra följande generationer, ty sådana iakttagelser kunna lika väl förklaras därigenom att det är olika av varandra oavhängiga utvecklingsgrupper. Hela sommaren igenom förpuppas larver och omvandlas till färdiga insekter.

Det har visat sig, att ägg, som lagts i fria vattnet, kunna utvecklas i slammet på djupt vatten. Man behöver därför ej tillgripa teorien om vandring av unga halv vuxna larver från grundområdena till djupen för att förklara förekomsten där av larver. De gjorda iakttagelserna ha ej givit vid handen, att en sådan vandring skulle försiggå.

N. R.

Norska makrillfisket. Vid ett fiskare-möte i Flekkefjord uttalade man sig enhälligt mot varje inskränkning i tiden för fisket. — Enhälligt uttalade man sig mot bestämmelse om maskstorleken. Man hade nu i allmänhet 19 1/2 varv på aln. Man hade ej råd att skaffa nya garn med större maskor. Skulle man efter hand som de gamla garnen sletos upp, skaffa nya med större maskor, blev en nybörjare handikappad. Skall man börja fisket tidigt, måste man ha små maskor. — Frågan om inskränkning i fisket, när marknaden var överfylld, överlämnades till en kommitté. Uttalanden gjordes i olika riktningar såsom: Att begränsa kvantiteten ansågs vara att taga chansen från fiskarna. Går priset ner kunde man sälja till oljefabrikerna. Är priset för lågt, kan man ligga i land. Det

vore olämpligt att såsom i Sverige begränsa antalet garn per man; man kunde skaffa fler folk ombord. Det kunde vara fördelaktigt att inskränka garnantalet, då man fick samma pris för 1.000 som för 3.000 makrillar. Ett fast pris och resten till guanofabrikerna. — Man uttalade sig enhälligt mot bildandet av ett makrill-lag. Huru skulle man fördela kvantiteten? — Det uppgives nu, att den tillsatta kommittén skisserat ett program, som i huvudsak går ut på att upprätta ett centralkontor i Oslo. Meningen är att centralkontoret skulle giva fiskarna och exportörerna besked om huru stort kvantum varje marknad kan taga emot. Man vill hindra att marknaderna tillföras större kvantiteter än de ha bruk för.

Litteratur.

Demoll & Maier, Handbuch d. Binnen-fischerei Mitteleuropas. Av denna handbok har Bd IV Lief. 2 nu utkommit, innehållande en redogörelse för odling av laxfiskar av A. L. Buschkiel (E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart, 1931. Pris 25 Mk.). Arbetet är huvudsakligen avsett för självständiga fiskodlare och för alla som ha att göra med höjandet av fisket och fiskodlingen. Författaren själv har mångårig erfarenhet på det av honom behandlade området av fiskodling, och arbetet har därför ej blott kompilatorisk karaktär. Det bör vara av stort värde och intresse för alla, som arbeta med odling av laxfiskar. Arbetet omfattar 172 sidor text med 72 figurer samt litteraturförteckning och register.

N. R.

J. R. Norman, A History of Fishes. — Ernest Benn Ltd., London 1931. — 463 sidor med 9 planscher och 147 textfigurer. — Pris 28 s.

Författaren är biträdande föreståndare vid naturhistoriska muséets zoologiska avdelning i London. Förf. säger sig under sitt museiarbete ofta ha fått att besvara sådana frågor från allmänheten som: Huru fort simmar en fisk? Huru många fiskar

finns det i havet? Varför dör en fisk, när den tages upp ur vattnet? Huru gammal blir en fisk? Kunnat fiskarna tänka eller känna smärta? o. s. v. Det är i förhoppning att kunna giva svar på dylika frågor boken publicerats. Därmed är ock givet att den fått en annan läggning än en vanlig läro- eller handbok, samtidigt som den dock avser att vara en sådan för den allmänhet, som ej har en zoologisk vetenskaplig utbildning. Framställningen har en populär form med undvikande av onödigt vetenskaplig terminologi. Den genomgående synpunkten är att skildra fiskarna som levande organismer modifierade på en mångfald olika sätt efter de förhållanden, varunder de strida sin kamp för tillvaron. Bland de behandlade kapitlen må nämnas: form och rörelse, andning, fenor, fjäll och taggar, mun och käkar, tänder och födan, gift, elektricitet, ljus och ljud, inre organnervsystem, sinnesorgan, färg, livsvillkor, utbildning och vandrning, fortplantning, utveckling, fossila former och stamträd, klassificering. Härtill sluter sig ett kort kapitel om fiske och ett om myter och legender m. m.

N. R.